

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านลำ

อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนายั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตร แห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการ สิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดินเป็นต้นกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงาน พัฒนาที่ดินเขต 1 และสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรีในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดิน สระบุรี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความ ยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2

สารบัญ (ต่อ)

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลไผ่หลิว อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2566	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรีแผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-11

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี	6-7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของการประเมินการพัฒนาที่ดิน 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้ร้อยละ ของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

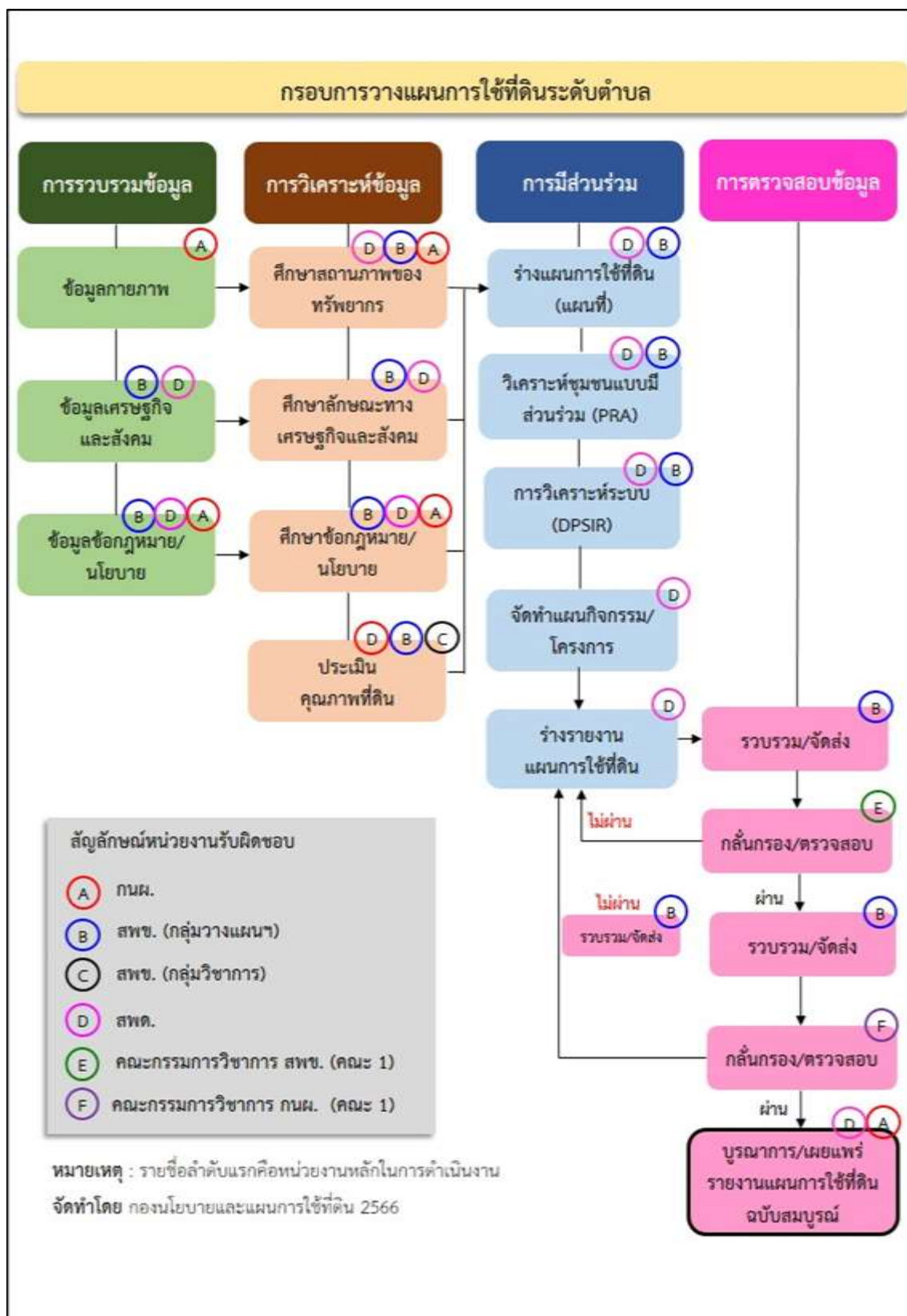
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ตำบลบ้านลำ วัฒนธรรมล้ำค่า พร้อมนำพัฒนา ชุมการศึกษา รักษาธรรมชาติ พัฒนาคุณภาพชีวิต
ทางไกลยาเสพติด พิชิตความยากจน หลีกพ้นอบายมุข จัดทุกข์ประชาชน”
(องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

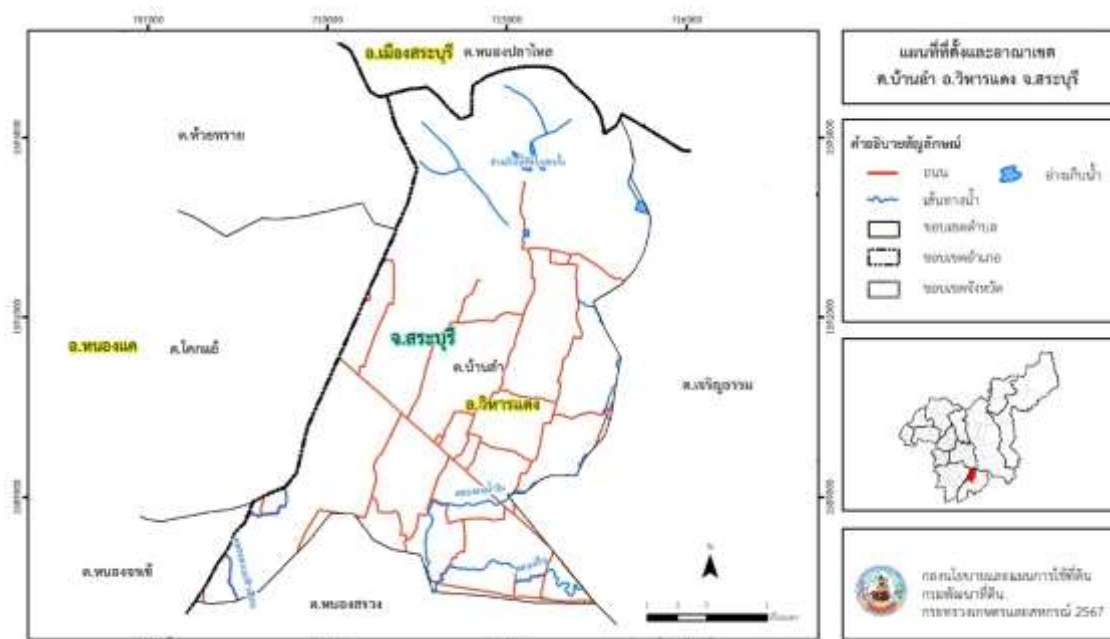
บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอวิหารแดง มีพื้นที่ประมาณ 35.71 ตารางกิโลเมตร หรือ 22,321 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหนองปลาไหล อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองจระเข้ อำเภอนองแคะ ตำบลหนองสรวง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเจริญธรรม อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยทราย ตำบลโคกแย้ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดสະບຸລີ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านโคกกระทาย

หมู่ที่ 5 บ้านหนองมน

หมู่ที่ 2 บ้านป่าม่วง

หมู่ที่ 6 บ้านดอน

หมู่ที่ 3 บ้านป่ายาง

หมู่ที่ 7 บ้านหนองฟ้าเลื่อน

หมู่ที่ 4 บ้านหนองตาบุญ

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชันทิศเหนือเป็นพื้นที่ภูเขา มีความสูงประมาณ 240 เมตร จากระดับทะเลปานกลาง มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองแม่น้ำใน คลองเรือ คลองหนองฟ้าเลื่อน ห้วยทราย

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดสະບຸລີ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.7 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.2 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,083.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 105 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 233.4 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 17 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

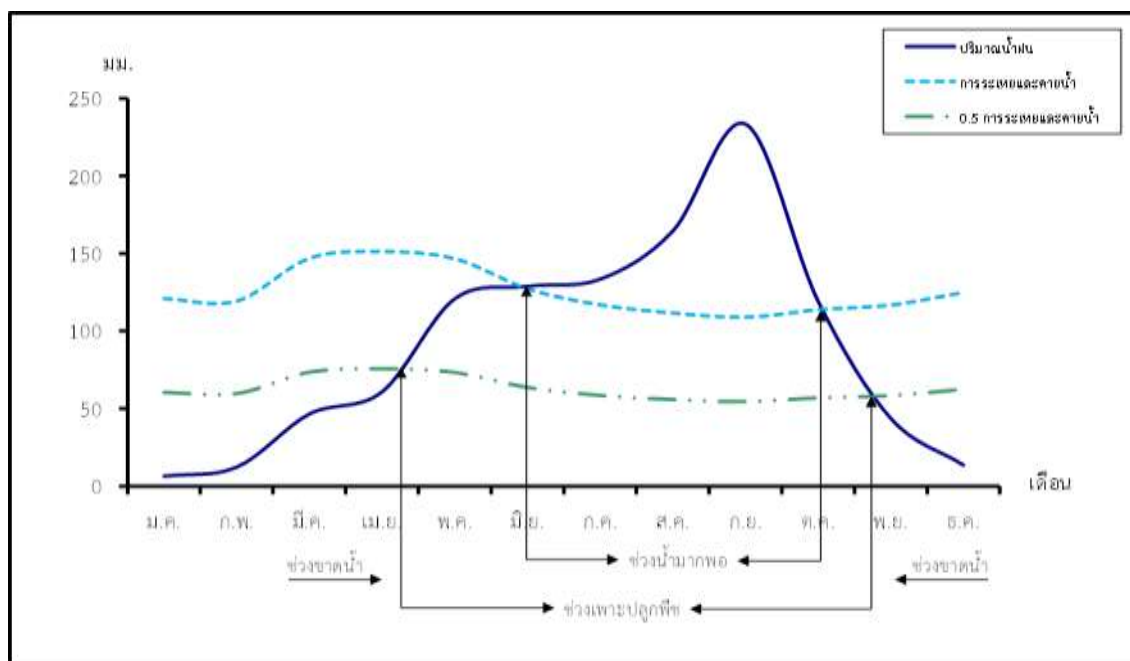
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ²	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	20.2	32.9	26.1	68.0	6.4	1.1	120.9	6.3
ก.พ.	22.3	34.6	27.9	70.0	12.2	1.4	119.3	12.0
มี.ค.	24.3	35.9	29.5	72.0	46.5	4.3	146.9	43.0
เม.ย.	25.0	36.7	30.2	73.0	60.8	6.1	151.2	54.9
พ.ค.	25.1	36.0	30.1	75.0	120.8	12.8	146.6	97.5
มิ.ย.	24.7	35.0	29.5	77.0	128.8	13.4	127.2	102.3
ก.ค.	24.5	34.1	28.9	78.0	133.4	14.8	116.9	104.9
ส.ค.	24.2	33.7	28.7	80.0	164.4	16.0	111.6	121.2
ก.ย.	24.1	33.2	28.3	83.0	233.4	17.8	108.9	146.2
ต.ค.	23.7	33.1	28.1	81.0	119.2	12.2	113.8	96.5
พ.ย.	22.3	33.1	27.4	75.0	43.6	4.4	116.7	40.6
ธ.ค.	20.5	32.4	26.1	68.0	13.5	1.3	124.9	13.2
เฉลี่ย	23.4	34.2	28.4	75.0	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,083.0	105.6	1,504.9	838.6

หมายเหตุ: ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่าสภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,123 ไร่ หรือร้อยละ 22.96 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สุสาน ป่าช้า และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 9,426 ไร่ หรือร้อยละ 42.22 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม
- 2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 6,709 ไร่ หรือร้อยละ 30.05 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว และนาร้าง
- 3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 778 ไร่ หรือร้อยละ 3.49 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย และไร่ร้าง เป็นต้น
- 4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 965 ไร่ หรือร้อยละ 4.32 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ไม้ยืนต้นผสม และสะเดา เป็นต้น
- 5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 682 ไร่ หรือร้อยละ 3.06 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง และไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม เป็นต้น

- 6) พืชสวน มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก
- 7) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 94 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา และโรงเรือนเลี้ยงสุกร
- 8) พืชน้ำ 3 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ผักกะเฉด
- 9) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 134 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และสถานที่เพาะเลี้ยงปลา
- 2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 5,475 ไร่ หรือร้อยละ 24.53 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าปลูกสมบูรณ์ และ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู
- 2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 670 ไร่ หรือร้อยละ 3.00 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง และอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น
- 2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,627 ไร่ หรือร้อยละ 7.29 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ บ่อดิน ทุ่งหญ้า สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ เป็นต้น

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,123	22.96
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,650	11.87
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	169	0.76
U405	ถนน	171	0.77
U406	ทางรถไฟ	33	0.15
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	503	2.25
U603	สุสาน ป่าช้า	1,597	7.16
A	พื้นที่เกษตรกรรม	9,426	42.22
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	31	0.14
A100	นาไร่	666	2.98
A101	นาข้าว	6,043	27.07
A200	ไร่ร้าง	46	0.21
A202	ข้าวโพด	38	0.17
A203	อ้อย	72	0.32
A204	มันสำปะหลัง	622	2.79

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A301	ไม้ยืนต้นผสม	27	0.12
A303	ปาล์มน้ำมัน	18	0.08
A304	ยูคาลิปตัส	897	4.02
A306	สะเดา	23	0.10
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	85	0.38
A401	ไม้ผลผสม	347	1.56
A405	มะพร้าว	18	0.08
A407	มะม่วง	213	0.95
A411	กล้วย	11	0.05
A415	มะละกอ	8	0.04
A502	พืชผัก	30	0.13
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	67	0.30
A703/A902	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	15	0.07
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	12	0.05
A807	ผักกะเจด	3	0.01
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	90	0.40
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	44	0.20
F	พื้นที่ป่าไม้	5,475	24.53
F200	ป่าผลัดใบรกร้างพื้นที่	183	0.82
F501	ป่าปลูกสมบูรณ์	5,292	23.71
M	พื้นที่เปิดเตล็ด	1,627	7.29
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	103	0.46
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเเะ	680	3.05
M201	พื้นที่ลุ่ม	69	0.31
M302	บ่อลูกร้าง	24	0.11
M304	บ่อดิน	715	3.20
M405	พื้นที่ถม	31	0.14
M701	ที่ทิ้งขยะ	5	0.02

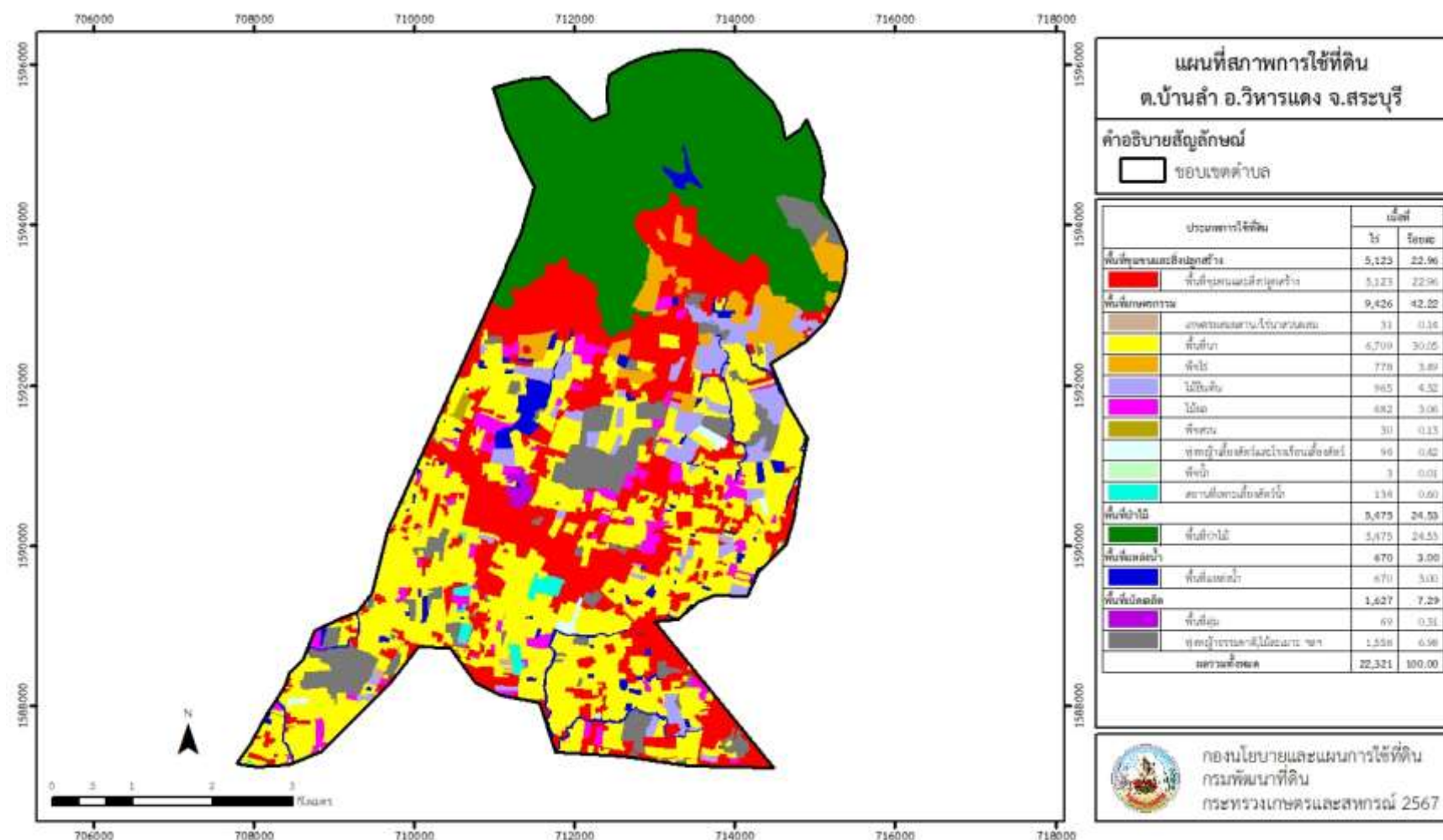

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	670	3.00
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	229	1.03
W201	อ่างเก็บน้ำ	199	0.89
W202	บ่อน้ำในไร่นา	239	1.07
W203	คลองชลประทาน	3	0.01
ผลรวมทั้งหมด		22,321	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบ้านลำ มีประชากรรวม 6,879 คน แยกเป็นชาย 3,382 คน เป็นหญิง 3,497 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 192.62 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,870 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 410 ครัวเรือน หรือร้อยละ 14.29 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,460 ครัวเรือน หรือร้อยละ 85.71 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบ้านลำ	2,870	3,382	3,497	6,879
หมู่ที่ 1 โคกกระต่าย	357	391	368	759
หมู่ที่ 2 ป่าม่วง	230	331	337	668
หมู่ที่ 3 ป่ายาง	1,051	1,069	1,141	2,210
หมู่ที่ 4 หนองตาบุญ	868	1,043	1,105	2,148
หมู่ที่ 5 หนองมน	132	183	188	371
หมู่ที่ 6 ดอน	168	251	255	506
หมู่ที่ 7 หนองฟ้าเลื่อน	64	114	103	217

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนคร้วเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2566

รายการ	จำนวน (คร้วเรือน)	ร้อยละ
จำนวนคร้วเรือนทั้งหมด¹⁾	2,870	100.00
- จำนวนคร้วเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	410	14.29
- จำนวนคร้วเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนคร้วเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	2,460	85.71

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลบ้านลำ อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 22,321 ไร่ และมีจำนวนคร้วเรือนทั้งหมด 2,870 คร้วเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยคร้วเรือนละ 7.78 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรม 9,426 ไร่ หรือร้อยละ 42.22 ของเนื้อที่ตำบล (ตารางที่ 2-2) และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยคร้วเรือนละ 22.99 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลบ้านลำ อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกไม้ยืนต้น เนื่องจากจำนวนคร้วเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 410 คร้วเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ยูคาลิปตัส และไม้ผลผสม เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์โดยส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีการค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้คร้วเรือนเฉลี่ยปีละ 321,964 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 104,785 บาท รายจ่ายคร้วเรือนเฉลี่ยปีละ 211,129 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 68,713 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้คร้วเรือนมากกว่ารายจ่ายคร้วเรือนปีละ 110,835 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 36,072 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลบ้านลำ	261,116	17,095	35,128	8,625	321,964	104,785	211,129	68,713
หมู่ที่ 1 โคกกระต่าย	216,906	29,057	158,458	3,729	408,151	128,071	193,652	60,765
หมู่ที่ 2 ป่าม่วง	328,000	-	-	-	328,000	99,394	307,400	93,152
หมู่ที่ 3 ป่ายาง	267,693	34,898	35,106	39,052	376,749	104,381	258,149	71,522
หมู่ที่ 4 หนองตาบุญ	188,513	14,667	16,367	7,080	226,627	85,431	154,726	58,327
หมู่ที่ 5 หนองมน	370,502	7,495	12,279	5,079	395,354	121,952	276,579	85,315
หมู่ที่ 6 ดอน	207,593	23,383	14,006	5,740	250,721	74,663	260,060	77,444
หมู่ที่ 7 หนองฟ้าเลื่อน	161,600	21,679	18,621	6,101	208,002	78,958	142,033	53,916

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

ບຫຼັກ 3

ສະຖານະພາບຂອງທຣຸຢາກຣຣຸມຊາຕີ

ການສຶກສາສະຖານະພາບຂອງທຣຸຢາກຣຣຸມຊາຕີໃນພື້ນທີ່ຕຳບຸລຳບຳລຳ ອຳເອວີຫຼາກແດງ ຈັງຫວັດສະບຸຣີ ໄດ້ແກ່ ທຣຸຢາກຣຸ່ມປ່າໄມ້ ທຣຸຢາກຣຸ່ມນ້ຳ ແລະ ທຣຸຢາກຣຸ່ມດິນ ເຊິ່ງເປັນທຣຸຢາກຣຸ່ມກຸ່ມພາບທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການທຳການເຂດ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງທຳວ່າທຣຸຢາກຣຸ່ມຊາຕີແຕ່ລະຊົນດັບຈຸບັນມີສະຖານະຢ່າງໃດ ເພື່ອໃຊ້ເປັນຂໍ້ມູນປະກອບການວາງແຜນການໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການກຳນົດແຜນງານ ໂຄງການ ກິດຈະກຳ ລວມທັງມາຕຣາກຕ່າງ ໆ ເພື່ອການພັດທະນາພື້ນທີ່ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕໍ່ໄປ ໂດຍມີລາຍລະອຽດດັ່ງນີ້

3.1 ທຣຸຢາກຣຸ່ມປ່າໄມ້

3.1.1 ປ່າໄມ້ຕາມກຸ່ມພາບແລະມາຕິດຕະຣະຣຸ່ມຊາຕີ

1) ປ່າໄມ້ຣຸ່ມ ໄມ້ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຣຸ່ມ (ເຂດອຸທຸຍານແຫ່ງຊາຕີ ເຂດຣັກຊາພັນຣຸ່ມສັດຣຸ່ມປ່າ ເຂດວນອຸທຸຍານ ເຂດຫຸ່ມລຳສັດຣຸ່ມປ່າ) ໃນພື້ນທີ່

2) ປ່າສວນແຫ່ງຊາຕີ ໄດ້ມີການຈຳແນກເຂດການໃຊ້ປະຢອຸຸນທຣຸຢາກຣຸ່ມແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນພື້ນທີ່ປ່າສວນແຫ່ງຊາຕີຕາມມາຕິດຕະຣະຣຸ່ມຊາຕີ ວັນທີ່ 10 ມີນາ ຄ.ສ. 2535 ແລະ 17 ມີນາ ຄ.ສ. 2535 ແບ່ງອອກເປັນ 3 ເຂດປະກອບດ້ວຍ ເຂດພື້ນທີ່ປ່າເພື່ອການອຸທຸຍານ (Zone C) ເຂດພື້ນທີ່ປ່າເພື່ອເສຣຸຊຸກິດ (Zone E) ແລະເຂດພື້ນທີ່ປ່າທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການເຂດ (Zone A) ຈາກການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ໄມ້ພື້ນທີ່ປ່າສວນແຫ່ງຊາຕີໃນພື້ນທີ່

3.1.2 ຂັ້ນສະຖານະພາບພື້ນທີ່ ຈາກການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ໄມ້ພື້ນທີ່ປ່າສວນແຫ່ງຊາຕີໃນພື້ນທີ່

ທັງນີ້ ເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວຂ້າງຕົ້ນຕຳນຸດດ້ວຍຣະບບສາຣສນເທຣຸກຸມິສາສະຕຣ ເປັນເນື້ອທີ່ເບື້ອງຕົ້ນເຫຼົ່ານັ້ນ ໄມ້ສາມາດໃຊ້ອາງອິງໄດ້ທາງກຸ່ມພາບ

3.2 ທຣຸຢາກຣຸ່ມນ້ຳ

3.2.1 ປຣິມານນ້ຳຝນ ພົບວ່າ ໃນພື້ນທີ່ຕຳບຸລຳບຳລຳ ມີປຣິມານນ້ຳຝນເລີຍໃນຄາບ 30 ປີ (ພ.ສ. 2537-2566) ມີປຣິມານນ້ຳຝນລວມ 1,083.0 ມິລິລິເມຕຣຕໍ່ປີ

3.2.2 ນ້ຳຝົດິນ ເໝາະສົມ ແມ່ນ້ຳລຳຄອງ ຫຼວງ ບຶງ ທະເລສາບ ອາງເກັບນ້ຳ ແລະແຫຼ່ງນ້ຳສາຣາຣະອື່ນ ໆ ທີ່ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຕຳບຸລຳບຳລຳ ມີແຫຼ່ງນ້ຳຝົດິນຣຸຢາກຣຸ່ມຊາຕີ ໄດ້ແກ່ ຄອງແມ່ນ້ຳໃນ ຄອງເຣືອ ແລະຄອງຫຼວງພ້າເລືອນ ແຫຼ່ງນ້ຳຝົດິນທີ່ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ ໄດ້ແກ່ ອາງເກັບນ້ຳຊັບປລາກັງ

3.2.3 ນ້ຳບາຕາລ ຈາກຮູ້ານຂໍ້ມູນຂອງກຸ່ມທຣຸຢາກຣຸ່ມນ້ຳບາຕາລ (2566) ພົບວ່າ ຕຳບຸລຳບຳລຳ ມີຈຳນວນບໍ່ບາຕາລາຣາຣາຈຳນວນ 11 ບໍ່ ແລະຈຳນວນບໍ່ບາຕາລເອກຊນຈຳນວນ 1 ບໍ່

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 5 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 2 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Hk-silA ชุดดินหินกอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเกลือ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11,723 ไร่ หรือร้อยละ 52.52 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ma-sicA ชุดดินมหาโพธิ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายปนเกลือ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,395 ไร่ หรือร้อยละ 6.25 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Mm-d,fsi-silA ดินม่วงค่อมที่เป็นดินลึกและเป็นดินทรายปนเกลือ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเกลือ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,581 ไร่ หรือร้อยละ 7.08 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Phi-gslC ชุดดินไพศาลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 838 ไร่ หรือร้อยละ 3.75 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Phi-fl-slb/d3g ดินไพศาลีที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบก้อนกรวดหรือเศษหิน ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,553 ไร่ หรือร้อยละ 6.96 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 5,231 ไร่ หรือร้อยละ 23.44 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินเปรี้ยวจัด มีเนื้อที่ 1,395 ไร่ หรือร้อยละ 6.25 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินมหาโพธิ์ (Ma) และปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 838 ไร่ หรือร้อยละ 3.75 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินไพศาลี (Phi)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดสกลนคร

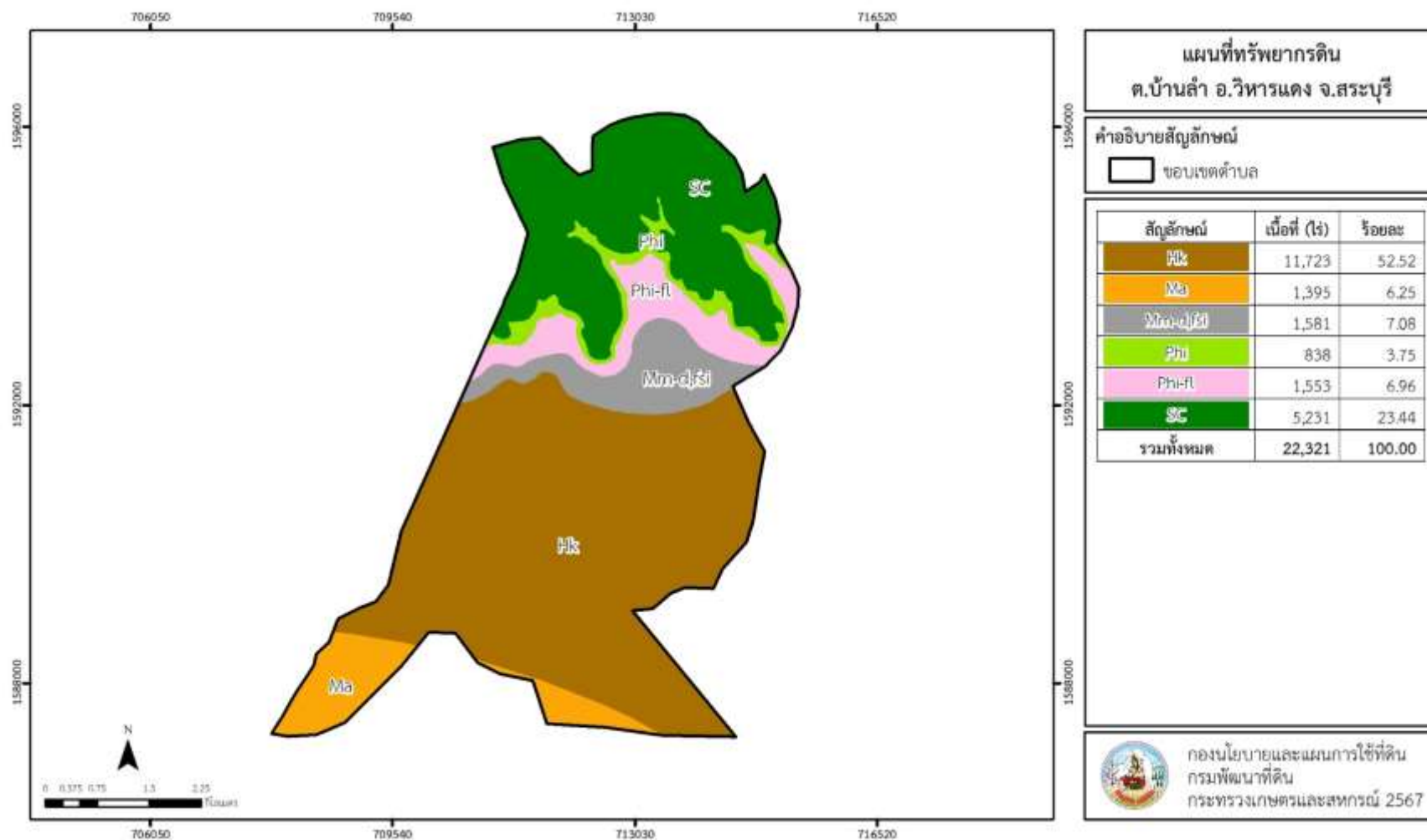
หน่วยแผนที่ดิน	ความ		การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
	ลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)					ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Hk-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	11,723	52.52
Ma-sicA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	>20	<35	4.5-5.5	4.0-4.5	<2	100-150	1,395	6.25
Mm-d,fsi-silA	0-2	100-150	ดีถึงดีปานกลาง	ปานกลาง	>20	>75	5.5-6.5	5.5-6.0	<2	-	1,581	7.08
Phi-gslC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	838	3.75
Phi-fl-sIB/d3g	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	1,553	6.96
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,231	23.44
รวมทั้งหมด											22,321	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลบ้านลำ คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ
- 3) ขาดแรงงาน เกษตรกรสูงอายุ
- 4) ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 5) ขาดแหล่งเงินทุน

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลบ้านลำ มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ปรับปรุงที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 4) ลดต้นทุนการผลิต

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง
- 1.3) สภาพเศรษฐกิจ ต้นทุนการผลิตสูง
- 1.4) ขาดแคลนแรงงานด้านการผลิต

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) เกษตรกรขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดการปรับปรุง
- 2.3) ราคาต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น
- 2.4) เกษตรกรในพื้นที่เป็นผู้สูงอายุ

3) **สถานะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) แก่ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์
- 4.2) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอน
- 4.3) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) บ่อตักตะกอน
- 5.2) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5.3) การใช้สารอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี
- 5.4) ปรับปรุงดินกรดด้วยวัสดุปรับปรุงดิน (ปูนมาร์ล, ปูนโดโลไมท์)
- 5.5) การไถกลบตอซัง
- 5.6) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

พื้นที่ราบ

- 5.7) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5.8) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5.9) ขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.10) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.11) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย
- 5.12) ปรับปรุงดินกรดด้วยวัสดุปรับปรุงดิน (ปูนมาร์ล, ปูนโดโลไมท์)
- 5.12) การไถกลบตอซัง

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ส่งเสริมให้ทำเกษตรแบบผสมผสาน
- (3) ส่งเสริมให้ทำเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- (4) ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) ข้าว ปีละ1ครั้ง เป็นนาปี ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม และในช่วงฤดูแล้งจะพักปลูกพืชน้ำน้อย ได้แก่ พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเขียว, ปอเทือง)
- 2) อ้อย (คั้นน้ำ) มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวอยู่ที่ 8 เดือน ระยะเวลาปลูกและเก็บเกี่ยวได้ตลอดปี
- 3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 45-70 วัน ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี (ขึ้นอยู่กับแหล่งน้ำทางการเกษตร)
- 4) มันสำปะหลัง มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวอยู่ที่ 5-8 เดือน ระยะเวลาปลูกและเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี (ขึ้นอยู่กับแหล่งน้ำทางการเกษตร)
- 5) ไม้ผลผสมผสานหรือไร่นาสวนผสม ดูแลและเก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี ขึ้นอยู่กับพืชที่ปลูก เช่น มะม่วง กล้วย ทุเรียน และมะยงชิด

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	บริเวณพื้นที่ลุ่ม											
ข้าว							ปลูกข้าว					
อ้อย (คั้นน้ำ)	อ้อย (คั้นน้ำ)											
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์											
มันสำปะหลัง					มันสำปะหลัง							
ไม้ผลผสมผสาน หรือไร่นาสวนผสม	มะม่วง กล้วย ทุเรียน และมะยงชิด											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด พุรีเย็น กล้วยเลี้ยง สัตว์ กล้วยเนเปียร์ ถั่วเหลือง มะม่วง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลบ้านลำ อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	มันสำปะหลัง	ข้าวโพด	ทุเรียน	หญ้าเลี้ยงสัตว์	หญ้าเนเปียร์	ถั่วเหลือง	มะม่วง
Hk-silA	S2ns	N	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o
Ma-sicA	S2zn	N	N	N	S2zon	N	N	N
Mm-d,fsi-silA	S3o	S1	S1	S2rs	S1	S1	S2s	S2rs
Phi-fl-sLB/d3g	S3o	S2rns	S2rns	S3r	S2ns	S2rns	S2rns	S3r
Phi-gslC	S3ewo	S3r	S3r	N	S2rns	S3r	S3r	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของการดำเนินการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการ

ใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสกลนคร สามารถกำหนดออกเป็น 8 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตประมง เขตปศุสัตว์ เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 5103 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.86 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 4,930 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 22.08 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 174 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.78 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 0.18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูงประเภท 2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 9,195 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 41.19 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของการที่มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 5,964 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 26.72 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรรมมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 595 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.67 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรรมปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กล้วย

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 941 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.22 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรรมปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยูคาลิปตัส สัก

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 775 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรรมปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 49 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูกได้แก่ พืชตระกูลถั่ว

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 746 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.34 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรรมมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 86 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรรมปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ กระท้อน มะยงชิด

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางนา สะเดา

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์ม

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูกได้แก่ พืชตระกูลถั่ว

6.2.3 เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 134 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.60 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

6.2.4 เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 93 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย เขตรอง เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 93 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล โดยชนิดของหญ้าที่พบ ได้แก่ หญ้าเนเปียร์

6.2.5 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 674 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.02 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 3,024 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.55 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 503 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.25 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 1,597 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.16 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท้องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.6 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 674 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.02 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 229 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 444 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.99 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.7 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,626 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 67.20 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.8 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 372 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.62 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสกลนคร

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	1. เขตป่าไม้	5,103	22.86
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	4,930	22.08
1200	เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	174	0.78
1300	เขตพื้นที่พืชรุกราน	0.18	0.00
	2. เขตเกษตรกรรม	9,195	41.19
	2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่2) *ไม่มีชลประทานแต่ดินดี*	8,326	37.30
2221	2.1.1 เขตทำนา	5,964	26.72
2222	2.1.2 เขตปลูกไม้ผล	595	2.67
2223	2.1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น	941	4.22
2224	2.1.4 เขตปลูกพืชไร่	775	3.47
2225	2.1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก	49	0.22

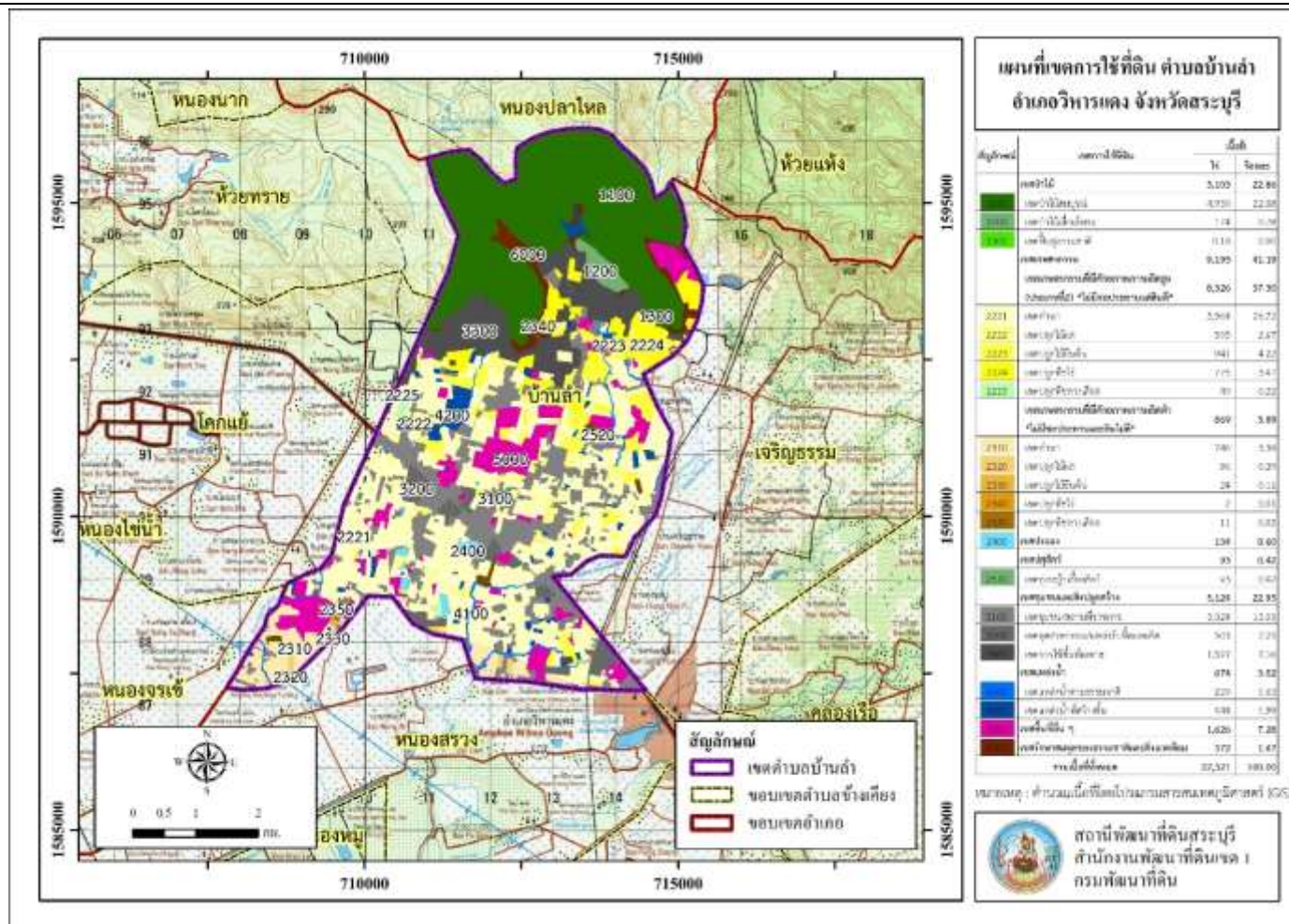
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		
	ไม่มีชลประทานและดินไม่ดี	869	3.89
2310	2.2.1 เขตทำนา	746	3.34
2320	2.2.2 เขตปลูกไม้ผล	86	0.39
2330	2.2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น	24	0.11
2340	2.2.4 เขตปลูกพืชไร่	2	0.01
2350	2.2.5 เขตปลูกพืชทางเลือก	11	0.05
2400	3. เขตประมง	134	0.60
	4. เขตปศุสัตว์	93	0.42
2510	4.1 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	93	0.42
	5. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,124	22.95
3100	5.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	3,024	13.55
3200	5.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	503	2.25
3300	5.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	1,597	7.16
	6. เขตแหล่งน้ำ	674	3.02
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	229	1.03
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	444	1.99
5000	7. เขตพื้นที่อื่น ๆ	1,626	7.28
6000	8. เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	372	1.67
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	22,321	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดสระบุรีแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) พื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (9) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

3.) รักษาสิ่งแวดล้อม มีแผนงาน/โครงการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- (1) ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง ชูปเปอร์ พด.6
- (2) ผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงจากสารเร่ง ชูปเปอร์ พด.7

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา

- (1) ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าว (กรมการข้าว)
- (2) สนับสนุนพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร (กรมการข้าว)
- (3) ประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร (กระทรวงพาณิชย์)
- (4) ควบคุมราคาปุ๋ยเคมี (กระทรวงพาณิชย์)
- (5) พักชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์)
- (6) ตลาดรับซื้อราคาดีและมั่นคง (กระทรวงพาณิชย์)
- (7) ถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคและศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (8) ถ่ายทอดความรู้การติดตั้งและใช้โซล่าเซลล์ (กระทรวงพลังงาน)
- (9) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก (กรมวิชาการ, กรมส่งเสริมการเกษตร)

2) เขตปลูกไม้ผล

- (1) ประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร (กระทรวงพาณิชย์)
- (2) ควบคุมราคาปุ๋ยเคมี (กระทรวงพาณิชย์)
- (3) พักชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์)
- (4) ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตไม้ผล (กรมวิชาการ)
- (5) ตลาดรับซื้อราคาดีและมั่นคง (กระทรวงพาณิชย์)
- (6) ถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคและแมลง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (7) ถ่ายทอดความรู้การติดตั้งและใช้โซล่าเซลล์ (กระทรวงพลังงาน)
- (8) สนับสนุนกล้าไม้ผล (กรมวิชาการ, กรมส่งเสริมการเกษตร)

3) เขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตไม้ยืนต้น (กรมวิชาการ)
- (2) สนับสนุนกล้าไม้ยืนต้น (กรมวิชาการ, กรมส่งเสริมการเกษตร)

- (3) ประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร (กระทรวงพาณิชย์)
- (4) ควบคุมราคาค่าต้นทุนการผลิต (กระทรวงพาณิชย์)
- (5) พักชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์)
- (6) ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนหนังสือเรื่องโรคและแมลง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (7) ถ่ายทอดความรู้การติดตั้งและใช้โซล่าเซลล์ (กระทรวงพลังงาน)

4) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- (1) ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนพันธุ์ปลาตะเพียน (กรมประมง)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

- (1) ปรับปรุงระบบส่งน้ำในการทำการเกษตร (กรมชลประทาน)
- (2) ปรับปรุงคุณภาพน้ำอุปโภค บริโภค (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ)
- (3) ขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ/อบจ.)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาระบบชลประทาน และปัญหาดินเสื่อมโทรม และดินขาดความอุดมสมบูรณ์

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลบ้านลำ กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบ้านลำในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ และ (3) ราคาผลผลิตตกต่ำ และต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งพบว่า ในพื้นที่ของตำบลบ้านลำ ส่วนใหญ่ที่พบเป็นกลุ่มดินหินกอง (HK) มีเป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแข็งในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ในพื้นที่ชลประทาน สามารถใช้ทำนาได้ 2 ครั้งในรอบปี ปฏิกิริยาดินค่อนข้างเป็นกรดจัด น้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน (1) เกษตรกรขาดการปรับปรุงบำรุงดิน มีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ในปริมาณที่มาก (2) เกษตรกรขาดความรู้ในการ

ปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรกรบางรายทำการเกษตรแบบดั้งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการผลิตพืช การปรับปรุงโครงสร้างดิน โดยใช้ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) น้ำหมักชีวภาพและการไถกลบ ตอซัง การปรับปรุงสมบัติทางเคมีของดิน โดยการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ทำการเกษตร วิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน โดยใช้ปูนโดโลไมท์ การรักษาหน้าดินด้วยการใช้วัสดุคลุมดิน การใช้พืชคลุมดิน รวมถึงการใช้หญ้าแฝก เพื่อช่วยเรื่องการอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาความชื้นผิวดิน และเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ให้กับดิน

ในกรณีของปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน แนวทางการแก้ปัญหาภัยแล้ง/ฝนทิ้งช่วง ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ จนเกิดความแห้งแล้ง ส่งผลต่อการผลิตพืช จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะเดิม สร้างแหล่งน้ำใหม่เพิ่มขึ้น ก่อสร้างระบบประปา ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และขุดสระน้ำไว้ใช้เองในครัวเรือน

ในกรณีของปัญหาด้านทุนการผลิตสูง เกิดจาก (1) ปัจจัยในการผลิตที่เพิ่มสูง ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าสารกำจัดศัตรูพืช และค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรต้องการให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือควบคุมราคาสินค้าไม่ให้สูงเกินไป เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการเหมือนเดิม แต่ค่าใช้จ่ายในการผลิตพืชเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตได้เท่าเดิม จึงส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง (2) เกษตรกรไม่มีแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต ในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอายุเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงาน หรือเครื่องจักรเข้ามาทำการเกษตรแทน รวมถึงมีการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ไม่มีการลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ซึ่ง ณ ปัจจุบันมีราคาแพง เกษตรกรจะเน้นความสะดวก รวดเร็วในการผลิต ไม่มีการทำการเกษตรแบบประณีต จึงส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น วิธีการแก้ไขและช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้ผลคือ เกษตรกรต้องให้ความร่วมมือที่จะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตร โดยการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชในดิน และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด และน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งเกษตรกรต้องผลิตใช้เอง และจัดการการไถกลบตอซัง จะช่วยในการปรับปรุงบำรุงดิน ลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมี ส่วนในเรื่องค่าสารกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรสามารถลดการใช้สารเคมี ด้วยการผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการหมักสมุนไพรไล่แมลงร่วมกับสารเร่งซูเปอร์พด.7 ของกรมพัฒนาที่ดิน การผลิตสารชีวภัณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อแก้ปัญหาโรคพืช และผลิตเชื้อราบีวเวอร์เรีย หรือราขาว เพื่อกำจัดแมลงศัตรูพืช ในส่วนค่าเมล็ดพันธุ์สามารถลดต้นทุนด้วยการเก็บเมล็ดพันธุ์ หรือขยายพันธุ์ไว้ใช้เอง รวมถึงการใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช (3) การบริหารจัดการกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิต เกษตรกรตำบลบ้านลำมีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่เข้าร่วมกับตำบลบ้านลำ แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต ส่งผล

ให้เกษตรกรแต่ละรายต้องซื้อปุ๋ยซึ่งมีราคาแพงกว่าการซื้อในปริมาณที่มากซึ่งมีราคาถูกกว่า รวมถึง
ต้นทุนการผลิตอื่น ๆ การรวมกลุ่มจะช่วยในเรื่องของอำนาจต่อรองทั้งเรื่องการซื้อปัจจัยการผลิต และ
การตั้งราคาขายผลผลิต

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตเกษตรกรรม	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1.เขตกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท2) *ไม่มีชลประทานแต่ดินดี 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 5964 ไร่ 1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 595 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 941 ไร่ 1.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 775 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 49 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,804,375
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	256,000
	1. 2การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (พอเพียง)	371,875
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	22,500
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	125,000
	1.5 การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	34,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยหมัก	495,000
	1.7 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัย	500,000
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	22,200
	1.1การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	22,200
	2. การชะล้างพังทลายของดิน	550,000
	2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	100,000
	2.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	450,000

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดสະบุรี

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตเกษตรกรรม	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1.เขตกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท2) *ไม่มีชลประทานแต่ดินดี	3. รักษาสิ่งแวดล้อม 3.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ 3.2 ผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงจากสารเร่ง ชุปเปอร์ พด.7	27,200 5,600 21,600
2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ *ไม่มีชลประทานและดินไม่ดี 2.1 เขตทำนา เนื้อที่ 746 ไร่ 2.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 86 ไร่ 2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 24 ไร่ 2.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2 ไร่ 2.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 11 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด การพัฒนาภูมิทัศน์การใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัย 2. การชะล้างพังทลายของดิน 2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3. รักษาสิ่งแวดล้อม 3.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ 3.2 ผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงจากสารเร่ง ชุปเปอร์ พด.7	1,267,875 256,000 371,875 15,000 125,000 500,000 550,000 100,000 450,000 27,200 5,600 21,600

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดสกลนคร

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตเกษตรกรรม	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
3. เขตประมง เนื้อที่ 134 ไร่	1. การชะล้างพังทลายของดิน	500,000
	1.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	500,000
	2. รักษาสิ่งแวดล้อม	11,200
	2.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง ชูเปอร์ พด.6	11,200
รวมเขตการใช้ที่ดิน	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,804,375
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	550,000
	3. รักษาสิ่งแวดล้อม	81,600
	รวมแผนงาน/โครงการ	2,435,975

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตเกษตรกรรม	กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยงานอื่น
1.เขตกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท2) *ไม่มีชลประทานแต่ดินดี 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 5964 ไร่ 1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 595 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 941 ไร่ 1.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 775 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 49 ไร่ 2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ) ไม่มี ชลประทานและดินไม่ดี 2.1 เขตทำนา เนื้อที่ 746 ไร่ 2.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 86 ไร่ 2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 24 ไร่ 2.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2 ไร่ 2.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 11 ไร่	1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 7) ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตไม้ผล และสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ (ศวพ.ลพบุรี) 8) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) 9) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด) 11) ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าว และสนับสนุนพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร (ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี) 12) ประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร (กระทรวงพาณิชย์,กระทรวงเกษตรและสหกรณ์,รัฐบาล) 13) ควบคุมราคาปุ๋ยเคมี (กระทรวงพาณิชย์) 14) พักชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์) 15) ตลาดรับซื้อราคาดีและมั่นคง (กระทรวงพาณิชย์, อบต.) 16) ถ่ายทอดความรู้การติดตั้งและใช้โซล่าเซลล์ (สนง.พลังงานจังหวัด) 17) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก (ศวพ.ลพบุรี, สนง.เกษตรจังหวัด) 18) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยงานอื่น
3. เขตประมง เนื้อที่ 6 ไร่	1) ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนพันธุ์ปลาตะเพียน (สนง.ประมงจังหวัด)
4. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 158 ไร่ 4.1 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เนื้อที่ 158 ไร่	1) ปรับปรุงระบบส่งน้ำในการทำการเกษตร (กรมชลประทาน) 2) ปรับปรุงคุณภาพน้ำอุปโภค บริโภค (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ) 3) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 5) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน) 6) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 7) โครงการขุดลอกคลอง แหล่งน้ำสาธารณะ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ/อบจ.)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลบ้านลำ อำเภอเวินแดง จังหวัดสระบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงาน	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
1.เขตกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท2) *ไม่มีชลประทานแต่ดินดีมีเนื้อที่ 8,326 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน								187,125	507,000	286,750	536,750	286,750	1,804,375	
	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	51,200	51,200	51,200	51,200	51,200	256,000	พด.
	การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	ตัน	1.5	2	3	3	3	12.5	44,625	59,500	89,250	89,250	89,250	371,875	พด.
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	300	300	300	300	300	1,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	22,500	พด.
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	5	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
	การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	ไร่	20	20	20	20	20	100	6,800	6,800	6,800	6,800	6,800	34,000	พด.
	การจัดหาปุ๋ยหมัก	ตัน	50	100	100	100	100	450	55,000	110,000	110,000	110,000	110,000	495,000	พด.
	โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัย	ไร่	-	100	-	100	-	200	-	250,000	-	250,000	-	500,000	พด.
	2. การชะล้างพังทลายของดิน								20,000	470,000	20,000	20,000	20,000	500,000	
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.
	3. รักษาสิ่งแวดล้อม								-	6,800	6,800	6,800	6,800	27,200	
	ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์	ลิตร		500	500	500	500	500	-	1,400	1,400	1,400	1,400	5,600	พด.
	ผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงจากสารเร่ง ชูเปอร์ พด.7	ลิตร		500	500	500	500	500	-	5,400	5,400	5,400	5,400	21,600	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงาน	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ ไม่มีชลประทานและดินไม่ดี	1. การปรับปรุงบำรุงดิน								123,825	388,700	168,450	418,450	168,450	1,267,875	
	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	51,200	51,200	51,200	51,200	51,200	256,000	พด.
	การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	ตัน	1.5	2	3	3	3	12.5	44,625	59,500	89,250	89,250	89,250	371,875	พด.
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	5	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
	โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัย	ไร่	-	100	-	100	-	200	-	250,000	-	250,000	-	500,000	พด.
	2. การชะล้างพังทลายของดิน								20,000	20,000	20,000	470,000	20,000	550,000	
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.
	การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่				100		100	-	-	-	450,000	-	450,000	พด.
	3. รักษาสิ่งแวดล้อม								-	10,800	10,800	10,800	10,800	43,200	
2.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 11 ไร่	ผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงจากสารเร่งซุปเปอร์ พด.7	ลิตร		1,000	1,000	1,000	1,000	4,000	-	10,800	10,800	10,800	10,800	43,200	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านลำ อำเภอวังแดง จังหวัดสระบุรี

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงาน	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
3. เขตประมง มีเนื้อที่ 134 ไร่	1. การชะล้างพังทลายของดิน								100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	พด.
	2. รักษาสิ่งแวดล้อม								-	2,800	2,800	2,800	2,800	11,200	
	ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่งพด.6 จุลินทรีย์	ลิตร		1,000	1,000	1,000	1,000	4,000	-	2,800	2,800	2,800	2,800	11,200	พด.
รวมเป็นงบประมาณ									387,195	637,195	387,195	637,195	387,195	2,435,975	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้มีการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. 2556. แผนที่ขอบเขตตำบล (ไฟล์ข้อมูล). กระทรวงมหาดไทย.

แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล.

แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2567. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop_1 มีนาคม 2567.

ที่ปรึกษา

นางนงนุช ศรีพุ่ม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นางมัทธนา ชัยมหาวัน	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นางปวีณา ยงยีน	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิเคราะห์ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

นางสาวรวมพร มุลจันทร์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นายสมเกียรติ เหลืองเจริญทิพย์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
นางสาวสายวรุณ แสนเมืองมูล	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นางวรรณณา กรองทอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
ว่าที่ร้อยตรีหญิงทิพวรรณ หุ่นพงษ์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นางสาวกิติญา จำรูญทิพวรรณ	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นายประวัตติ ศรีวิเชียร	นักวิชาการเกษตร
นางสาวมณีนีรัตน์ หอมหวล	นักวิชาการเกษตร
นายธเนศ คล้ายเมือง	นักวิชาการเกษตร
นางสาวปิยวรรณ รูปทอง	นักวิชาการเกษตร
นางสาวบุปผา อยู่ทิม	นักวิชาการเกษตร
นายวีระยุทธ คชวรรณ	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
ลิบโทสิริวิชญ์ ปั่นปวง	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวกัญญิกา อยู่ประเสริฐ	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
นางสาวสุวรรณา สมนึก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวณัฐธัญญ์ ศาสลาจันทร์	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
นางสายวรุณ นามวงษา	นักวิชาการเงินและบัญชี
นางสาวพรพรพรรณ อยู่ประเสริฐ	เจ้าหน้าที่ธุรการ

สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
36 ม.8 ต.พุทรา่าง อ.พระพุทธบาท
จ.สระบุรี 18120